

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY  
SPOŁECZNEJ

43-100 Tychy; ul. Budowlanych 59  
tel. 32 323 22 61, tel. 32 323 22 62  
e-mail: sekretariat@mops.tychy.pl

Tychy, 13.10.2025

D.0712.3.2025.IRo

**Szanowny Pan**

**Maciej Jędrzejko**

**Przewodniczący Komisji**

**Porządku Publicznego, Zdrowia,**

**Spraw Społecznych i Samorządowych**

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przekazuje Raport na temat stanu ubóstwa i sytuacji rodzin najbiedniejszych w Tychach - wskaźniki, analiza trendów. Wyzwania, problemy, najpilniejsze potrzeby, strategia.

## **Wstęp**

Zjawisko ubóstwa stanowi złożoną kwestię społeczną z uwagi na aspekty socjologiczne, psychologiczne czy ekonomiczne. Definiowane jako niedostatek środków materialnych służących do zaspokojenia podstawowych potrzeb, coraz częściej jest rozpatrywane w kategoriach nie przyczyny, ale skutku wykluczenia społecznego spowodowanego dyskryminacją na rynku pracy, niepełnosprawnością, wiekiem, wykształceniem czy miejscem zamieszkania. Pojawiające się holistyczne ujęcia zjawiska ubóstwa akcentują różne płaszczyzny życia i ujmują je w naukowych opracowaniach.

## **Wskaźniki**

Wielowymiarowy wskaźnik ubóstwa bierze pod uwagę trzy płaszczyzny: zdrowie, edukację oraz standard życia. W ujęciu tym analizuje się ilość i jakość żywienia, długość okresu edukacji, liczbę zaliczonych lat w szkole, źródła energii do przygotowania posiłków, warunki sanitarne, dostęp do czystej wody pitnej, poziom elektryczności, warunki mieszkaniowe, obecność i jakość sprzętu domowego. Zebrane dane analizuje się w zestawieniu z ustalonymi wartościami granicznymi. Przykładowo, ustala się, że rodzina nie żyje w ubóstwie jeżeli jeden z członków gospodarstwa domowego posiada sześcioletnie wykształcenie. Wielowymiarowy wskaźnik pozwala ocenić zjawisko ubóstwo na poziomie indywidualnym, identyfikując osoby dotknięte deficytami.

mi w różnych sferach życia, wykraczając poza analizę samych dochodów. Do oceny zasięgu ubóstwa wykorzystuje się miernik zwany stopą ubóstwa. Oblicza się go dzieląc liczbę ubogich poprzez liczbę jednostek całej populacji. Pomnożony przez sto określa odsetek ubogich w danej zbiorowości.

Główny Urząd Statystyczny (GUS) publikując informacje sygnałne dotyczące zagrożenia ubóstwem ekonomicznym w Polsce w 2024r. opiera się na granicach zagrożenia ubóstwem skrajnym, relatywnym oraz ustawowym.

Granica zagrożenia ubóstwem skrajnym (zwane także minimum egzystencji lub minimum biologicznym) stanowi minimum egzystencji szacowane przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Kategoria minimum egzystencji wyznacza bardzo niski poziom zaspokojenia potrzeb, określa praktycznie najniższy standard życia, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Minimum egzystencji uznawane jest za najniższą granicę obszaru ubóstwa.

Ubóstwo relatywne określa się jako formę nierówności, nadmiernego dystansu między poziomem życia poszczególnych warstw społeczeństwa. Za osoby ubogie uznaje się te osoby lub rodziny, których poziom życia jest znacznie niższy od pozostałych grup ludności. GUS w swoich analizach stosuje granicę relatywną definiowaną jako 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych.

Ubóstwo ustawowe odpowiada wartości kwot, które zgodnie z obowiązującymi przepisami, uprawniają do ubiegania się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, dla osoby samotnej kryterium wynosi od stycznia 2025r. - 1.010zł. a dla osoby w rodzinie - 823zł.

## **Trendy**

Według przytaczanego wyżej raportu GUS w 2024r zasięg zagrożenia ubóstwem skrajnym w Polsce zmniejszył się w porównaniu z 2023r. (z 6,6% do 5,2%) po wyraźnym jego wzroście rok wcześniej. Analizy w raporcie wykazują na większe zagrożenie ubóstwem skrajnym wśród rodzin dwupokoleniowych (rodzice wraz z dziećmi), z większą ilością dzieci na utrzymaniu w porównaniu z rodzinami z mniejszą liczbą dzieci na utrzymaniu czy gospodarstwami jednoosobowymi.

W 2024r. zmalało zagrożenie ubóstwem skrajnym (5,2% - o 1,4% mniej niż rok wcześniej)



oraz ustawowym (2,6%- o 1,5% mniej niż rok wcześniej). Wzrósł natomiast zasięg zagrożenia ubóstwem relatywnym (13,3%.- wzrost o 1% w porównaniu z 2023r).

Analizy wskazują że na ubóstwo szczególnie narażone są dzieci z rodzin dotkniętych bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, rodziny wielodzietne, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, seniorzy, osoby w kryzysie bezdomności, opuszczający zakłady karne i migranci.

### **Dane o sytuacji demograficznej i społecznej w Tychach**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. GUS liczba ludności gminy Tychy wyniosła 121 063 osoby, z czego 52,15% stanowiły kobiety, a 47,85% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowiła 2,82% ludności województwa. Struktura ludności przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,27%, osoby w wieku produkcyjnym 56,02%, a w wieku poprodukcyjnym 26,71%. W latach 2023-2024 liczba ludności Tychów spadła o 0,92%. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. stopa bezrobocia w Tychach wyniosła 1,8%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosiła 1100, w tym 51,36% stanowiły kobiety natomiast 48,64% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 0,23%. Dla porównania: według stanu na 30.06. 2025r. Liczba osób bezrobotnych spadła i wynosiła 1076, w tym 50,09 % stanowiły kobiety, 49,90 %.mężczyźni. Stopa bezrobocia wynosiła 1,7%.

### **Dane o korzystających z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej**

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w gminie Tychy w 2024 roku uzyskało 2.621 osób, co stanowiło 2,28% wszystkich mieszkańców gminy. W stosunku do 2023 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia w 2024r zwiększyła się o 29 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zwiększyła się w stosunku do roku 2023 o 26 rodzin i wynosiła 1.708( nieznaczny wzrost o 1,5%). W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 1.512 osób, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2023 o 158 osób. W gminie Tychy najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2024 roku było kolejno: długotrwała choroba lub ciężka choroba,



niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych.

Największą grupę beneficjentów stanowią osoby/rodziny z występującą długotrwałą chorobą. W roku 2024 było to 1.541 rodzin, tj. o 0,5 % więcej niż w roku 2023 (1.533 rodzin). Rodziny te stanowiły 95,01% ogółu korzystających ze świadczeń. Kolejną liczną grupę (wzrost o 6,54 %) stanowiły rodziny ubiegające się o pomoc z racji posiadania przez przynajmniej jednego członka rodziny orzeczenia o niepełnosprawności. W 2024 roku było to 965 rodzin, co stanowiło 59,49 % ogółu (2023 – 928, tj. 59,37 % ogółu).

Dalszemu zmniejszeniu – o 1,75% - uległa liczba rodzin z występującym w nich bezrobociem – z 326 w 2023 roku (20,86% ogółu) do 310 w 2024 (19,11 % ubiegających się o pomoc). Przyczyną tego jest utrzymująca się od kilku lat niska wartość stopy bezrobocia wynosząca poniżej 2%.

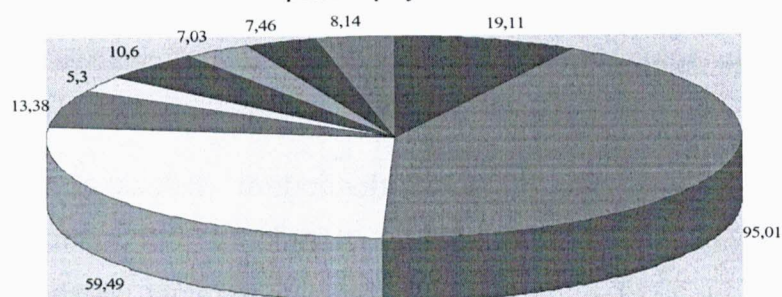
Nadal dosyć niewielką grupę stanowią rodziny niepełne – są to 172 rodziny, co stanowiło 10,6% ogółu uprawnionych do pomocy (2023 – 170 rodzin niepełnych, co stanowiło 10,88 % ogółu).

Zmniejszeniu uległa liczba rodzin wielodzietnych. W 2024 roku o pomoc ubiegało się 86 rodzin wielodzietnych, co stanowiło 5,3 % ogółu, natomiast w 2023 roku były to 103 rodziny wielodzietne, tj. 6,59 % ogółu.

Nadal duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej to osoby samotne, głównie starsze. W 2024r. było to 1.259 osób, co stanowiło 77,62 % ogółu uprawnionych do pomocy (w 2023r. – 1.251 osoby, tj. 80,04% ogółu rodzin otrzymujących pomoc).



Odsetek rodzin korzystających z pomocy ośrodka w zależności od powodu przyznania



- bezrobocie
- niepełnosprawność
- rodziny wielodzietne
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- bezdromność
- długotrwała choroba
- bezzadność w prowadzeniu gosp. dom.
- rodziny niepełne
- alkoholizm

Ogólna liczba rodzin objętych pomocą w latach 2022-2024.

|      | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinach | Odsetek mieszkańców miasta objętych pomocą |
|------|---------------|-------------------------|--------------------------------------------|
| 2022 | 1.581         | 2.550                   | 2,22 %                                     |
| 2023 | 1.682         | 2.592                   | 2,25 %                                     |
| 2024 | 1.708         | 2.621                   | 2,28 %                                     |

W 2024r. o ok. 1,1% (z 18,17% w 2023r. do 19,24% w 2024r.), zwiększył się odsetek rodzin nie posiadających żadnego własnego dochodu, tzn. jedynym źródłem ich utrzymania w przeważającej części roku były świadczenia z pomocy społecznej. Natomiast o 4,4% zmniejszyła się liczba rodzin, których dochód nie przekraczał 50% kryterium dochodowego, tj. 300,- na osobę w rodzinie bądź 388,- w jednoosobowym gospodarstwie domowym (2023r. – 17,47%; 2024 – 13,07%).

W przypadku rodzin, w których dochód oscylował w granicach od 50% do 100% kryterium dochodowego, tj. od 300 zł do 600 zł na osobę w rodzinie bądź od 388 zł do 776 zł. Przy jednoosobowym gospodarstwie domowym, odsetek ubiegających się o pomoc zmniejszył się zaledwie o 1%, tj. z 12,22 % do 11,22%.

Zmniejszył się również o ok.1,9% wskaźnik rodzin z dochodem mieszczącym się w granicach 100-150% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie / w jednoosobowym gospodarstwie domowym (9,15% w 2023 i 7,27% w 2024r.). Natomiast nieznacznie zmniejszyła się liczba rodzin, których dochód mieścił się w granicach od 150 % do 200% z 6,59 % w 2023 do 6,04 % w 2024r.

W 2024 dużą grupę, tj. 43,16,1% (2023r. – 36,4%) stanowiły gospodarstwa domowe i niepełnosprawne korzystające z pomocy w formie usług opiekuńczych bądź specjalistycznych usług opiekuńczych oraz pobytu i odpłatnych posiłków w Dziennym Domu Pomocy Społecznej i Środowiskowych Domach Samopomocy.

Poniżej zestawienie liczby rodzin i osób w rodzinach, które zostały objęte pomocą i wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z uwagi na ubóstwo w ujęciu ustawowym, to znaczy dysponowały dochodem poniżej kryterium dochodowym.

| UBÓSTWO |               |                         |
|---------|---------------|-------------------------|
| Lata    | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinach |
| 2015    | 1319          | 2752                    |
| 2016    | 1223          | 2357                    |
| 2017    | 1143          | 2121                    |
| 2018    | 998           | 1867                    |
| 2019    | 935           | 1738                    |
| 2020    | 885           | 1658                    |
| 2021    | 862           | 1599                    |
| 2022    | 801           | 1437                    |
| 2023    | 817           | 1453                    |
| 2024    | 764           | 1292                    |



## Kierunki działania. Strategia

Analizując strukturę wsparcia rodzin oraz jego charakter zauważyć należy, że jest ono kierowane do osób ze szczególnymi potrzebami, znajdujących się z trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z powodów zdrowotnych. Najlicniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej stanowią osoby długotrwale chore lub z ciężką chorobą i niepełnosprawnością. Stan taki powoduje konieczność działań skupiających się na zapewnieniu odpowiednich warunków osobom ze szczególnymi potrzebami, w szczególności osobom starszym i z niepełnosprawnościami, tak umożliwić im zabezpieczenie potrzeb i pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Biorąc pod uwagę grupy, które zostały wskazane jako najbardziej narażone na ubóstwo, ważne wydają się być działania skierowane właśnie do tych osób, łącznie z utrzymaniem działającej już oferty pomocowej oraz dbanie o jakość i dostępność oferowanych form pomocy:

- dzieci z rodzin dotkniętych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- seniorzy,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby w kryzysie bezdomności,
- opuszczający zakłady karne, migranci.

Wśród działań na rzecz osób ubogich i zagrożonych ubóstwem zaakcentować należy

- wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny zapewniającej prawidłowy rozwój (pomoc finansową, rzeczową, wsparcie asystenta rodziny, praca socjalna, wsparcie organizacji pozarządowych)
- wspieranie osób zależnych (pomoc w formie wszelkich usług opiekuńczych, pobyty w dziennym domu pomocy społecznej, w środowiskowych domach pomocy, domach pomocy społecznej, udział w programach dedykowanym osobom zależnym i ich opiekunom)
- utrzymanie oferty pomocowej zgodnie z standardami dla osób w kryzysie bezdomności (praca socjalna, schronienie).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje strategię i kierunki działania wyznaczone w Strategii Rozwoju Miasta Tychy 2030+ oraz w Programie Przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląski na lata 2024-2028. Zaakcentowane tam działania mają charakter wspierający, wzmacniający, upowszechniający, informacyjno- edukacyjny, diagnostyczny i organizacyjny. Skupiają się one na podnoszeniu kwalifikacji kadr i dostosowanie do aktualnych potrzeb systemu pomocy społecznej, w tym dostosowanie w związku z cyfryzacją usług oraz wdrażaniu nowoczesnych narzędzi zarządzania, aktywizacji osób z niepełnosprawnościami oraz wykluczonych społecznie, podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi, rozwojem i koordynacją usług wspierających osoby niesamodzielne, integrację imigrantów poprzez włączenie ich w życie społeczne i zawodowe oraz wytworzenie więzi w ramach społeczności lokalnych.

DYREKTOR  
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej  
mgr Iwona Bogalska

Do wiadomości:

1. adresat
2. Zastępca Prezydenta ds. Rozwoju Usług Społecznych i Cyfryzacji Miasta – Paweł Grosman
3. a/a MOPS

